

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради університету
протокол № 6 від 18.12. 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про вибіркові навчальні дисципліни та порядок їх обрання здобувачами вищої освіти

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про вибіркові навчальні дисципліни та порядок їх обрання визначає критерії формування вибірових освітніх компонентів освітніх програм та порядок їх обрання здобувачами вищої освіти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – університет);

1.2. Вибірковий освітній компонент (вибіркова навчальна дисципліна) є варіативною частиною навчального плану освітньої програми і в результаті особистого вибору здобувача стає обов'язковою для вивчення згідно його індивідуального навчального плану;

1.3. Здобувач вищої освіти має право на вибір освітніх компонентів у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (не менше ніж 10 відсотків для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання). При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти, за виключенням тих, які потребують особливий допуск до їх вивчення (освітні програми військових навчальних підрозділів).

1.4. За загальним правилом, вибіркова навчальна дисципліна становить 3,0 кредити ЄКТС з розрахунковим терміном її викладання один навчальний семестр. Кафедра може запропонувати блок (серію, цикл) вибірових навчальних дисциплін, які об'єднані спільною тематикою, але із завершеним в рамках семестрової підготовки предметними компетентностями та результатами навчання однієї навчальної дисципліни;

1.5. Вибіркова навчальна дисципліна формується як частина певної освітньої програми, що має відобразитися в матриці предметних компетентностей та результатів навчання вибірової дисципліни певної освітньої програми, що, в свою чергу, відображатиметься у шифрі вибірової навчальної дисципліни;

1.6. Вибіркові навчальні дисципліни мають на меті формування у здобувача додаткових професійних компетентностей, носять міждисциплінарний та міжгалузевий (комплексний) характер, або спрямовані на формування практичних навичок (практикуми). Кафедри мають формувати вибіркові навчальні дисципліни,

які матимуть особливі, відмінні від обов'язкових курсів, предметні компетентності та результати навчання;

1.7. Для здобувачів вищої освіти, які поновлюються в університеті або переводяться на іншу освітню програму або з іншого закладу вищої освіти як вибіркові навчальні дисципліни за їх заявою зараховуються, зокрема, освітні компоненти попереднього навчання, що не можуть бути зараховані як обов'язкові;

1.8. Здобувач вищої освіти має право обирати певну вибірку навчальну дисципліну в межах визначеного обсягу вибіркових навчальних дисциплін одноразово протягом навчання на певному рівні вищої освіти;

1.9. Вчена рада університету затверджує каталог вибіркових навчальних дисциплін, який є частиною Загального каталогу освітніх компонентів університету. Каталог структурується за кафедрою, шифром навчальних дисциплін, освітньою програмою, назвою, а також семестром, з якого вибірка навчальна дисципліна рекомендується для викладання для певної освітньої програми;

1.10. Включення до каталогу вибіркових навчальних дисциплін здійснюється за рішенням науково-методичної ради університету виключно за наявності розробленого навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни. Перегляд каталогу вибіркових навчальних дисциплін відбувається не рідше ніж один раз на три роки за ініціативою проректора з навчально-методичної роботи з урахуванням пропозицій гарантів освітніх програм, кафедр, навчальних структурних підрозділів, баз практики, стейкхолдерів та органів студентського самоврядування.

1.11. Вибіркова навчальна дисципліна, яка включена до каталогу вибіркових навчальних дисциплін, може стати обов'язковим освітнім компонентом навчального плану для певної освітньої програми. В цьому разі вона не виключається із каталогу вибіркових навчальних дисциплін, а лише унеможливується її обрання здобувачами, які навчаються на цій програмі.

1.12. Проректор з навчально-методичної роботи забезпечує в університеті академічну свободу здобувачів вищої освіти стосовно формування індивідуальної освітньої траєкторії, створює умови вільного вибору навчальних дисциплін шляхом рівного доступу до ознайомлення з робочими програмами та предметними компетентностями, які набуваються по завершенню їх вивчення, популяризації вибіркової складової освітніх програм, в т.ч. перегляд у бік збільшення їх загального обсягу в навчальному плані освітньої програми, проведення «ярмарок» вибіркових дисциплін, сприяння розробки авторських курсів тощо.

1.13. Здобувач вищої освіти несе персональну відповідальність щодо вивчення вибіркової навчальної дисципліни в частині формування загальних та спеціальних компетентностей та результатів навчання, атестації в разі обрання навчальної дисципліни, яка розроблена як вибірковий компонент для іншої спеціальності та освітньої програми.

3. ПОРЯДОК ОБРАННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Вибір навчальних дисциплін здобувачем вищої освіти здійснюється ним самостійно через автоматизовану систему управління освітнім процесом університету (АСУ).

Допускається вибір навчальних дисциплін за заявою здобувача вищої освіти у разі неможливості здійснити обрання за технічних причин у відповідні терміни, а також при поновленні (переведенні) при затвердженні індивідуальних навчальних планів таких студентів.

Якщо здобувач вищої освіти за будь-яких причин не здійснив у встановлені терміни вибір дисципліни в АСУ та/або не подав відповідної заяви, деканат/директорат за погодженням з органами студентського самоврядування включає до його індивідуального навчального плану вибіркові початкові дисципліни, як правило, з того переліку навчальних дисциплін, які були обрані в межах його академічного курсу (потoku, групи);

2.2. За загальним правилом, технічний вибір здобувачами та закріплення його результатів розпорядженням декана факультету/директора інституту має відбутися не пізніше 1 грудня та 1 травня. У разі, якщо в навчальному плані освітньої програми вибір навчальної дисципліни (навчальних дисциплін) передбачений у першому навчальному семестрі, обрання має відбутися у терміни, що дозволять її викладання в повному обсязі згідно навчального плану та графіку освітнього процесу;

2.3. Заміна обраної навчальної дисципліни є можливою за аргументованою заявою здобувача вищої освіти до початку її викладання;

2.4. Навчальна дисципліна вважається обраною, якщо за результатами обрання вона буде включена до індивідуальних навчальних планів не менше ніж 18 здобувачів вищої освіти, або навчальну дисципліну обрала академічна група в повному обсязі. За дозволом проректора з навчально-методичної роботи кількість здобувачів може бути зменшена;

2.5. Для підготовки до обрання навчальних дисциплін здобувачами освітніх програм кафедрами університету не пізніше ніж до 1 листопада та 1 квітня надаються навчальному відділу кількісні показники можливого навантаження за вибірковою дисципліною кафедри у наступному семестрі з урахуванням таких показників: лекційний потік – від 18 до 100 здобувачів; група для вивчення вибіркової навчальної дисципліни – від 18 до 25 здобувачів для кожної форми здобуття вищої освіти (денна, заочна, дистанційна).

За вмотивованим поданням завідувача кафедри, погодженим з проректором з навчально-методичної роботи, навчальний відділ може технічно заблокувати обрання окремої вибіркової навчальної дисципліни кафедри на відповідний семестр здобувачами. У разі, якщо кафедра тричі відмовлятиметься від викладання вибіркової навчальної дисципліни, остання виключається з каталогу вибірових навчальних дисциплін;

2.6. Навчальним відділом закладаються відповідні показники в алгоритм вибору

навчальних дисциплін, який унеможливилює вибір здобувачів при їх перевищенні. Початок вибору навчальних дисциплін для всіх здобувачів (надання доступу) має відбутися одночасно;

2.7. Вибір навчальних дисциплін в АСУ здобувачами здійснюється через їх особисті кабінети шляхом безпосереднього запису, який при обранні демонструє процес запису на навчальну дисципліну, або шляхом обрання пріоритетності навчальних дисциплін. В другому випадку запис на навчальну дисципліну з урахуванням кількісних показників та часових меж запису відбувається в автоматичному режимі;

2.8. За результатами вибору навчальний відділ формує академічні групи для вивчення навчальних дисциплін (в АСУ – віртуальні групи). При їх створенні, як правило, при об'єднанні здобувачів має бути врахована їх належність до одного факультету (інституту), освітньої програми, курсу, потоку та групи, а також формату навчання на денній формі здобуття освіти (змішаний або з використанням технологій дистанційного навчання);

2.9. Навчальний відділ координує діяльність деканатів/дирекцій щодо повного обрання здобувачами вибіркового навчального дисциплін й комплектації лекційних потоків та груп для їх вивчення.

2.10. Сформованим віртуальним групам навчальний відділ присвоює назву, в якій відображається назва вибіркової навчальної дисципліни (або її шифр) та інші ідентифікаційні для групи дані, а також формує їх розклад згідно графіків освітнього процесу.

3. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Норми цього положення щодо порядку обрання вибіркового навчального дисциплін застосовуються до прийняття нової редакції Положення про організацію освітнього процесу в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого;

3.2. Порядок обрання, який визначений в цьому положенні, застосовується для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Право» (спеціальність D8 Право). Поширення дії цього положення на здобувачів інших освітніх програм відбуватиметься після включення до каталогу вибіркового дисциплін відповідних вибіркового освітніх компонентів інших програм;

3.3. Студенти дистанційної та заочної форми здобуття вищої освіти обирають вибіркові освітні компоненти освітньої програми з урахуванням вибору навчальної дисципліни здобувачами всієї групи (колективний вибір) у 2025-2026 та 2026-2027 навчальних роках;

3.4. Перший вибір для здобувачів 1-го курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Право» (спеціальність D8 Право) згідно цього положення має відбутися не пізніше 23.01.2026 року з такими особливостями:

- подання завідувачів кафедр навчальному відділу (п.2.5) – не пізніше 25.12.2025 р. (згідно каталогу вибіркових навчальних дисциплін завідувач кафедри робить подання щодо навантаження тільки стосовно навчальних дисциплін, які визначені такими, які викладаються з 2-го навчального семестру, але в загальній кількості не більше ніж 2 навчальні дисципліни кафедри);
- Лабораторією інформаційно-аналітичного забезпечення навчального процесу Центру мережевих технологій і ІТ підтримки разом з навчальним відділом забезпечується алгоритм обрання навчальних дисциплін через технічне закріплення групи вибіркових навчальних дисциплін в АСУ за кожним навчальним структурним підрозділом (факультетом, інститутом);
- доступ здобувачам до вибору вибіркових навчальних дисциплін надається з 12.01.2026 р. по 16.01.2026 р.;
- документальне закріплення вибору (розпорядження декана/директора) та формування віртуальних груп в АСУ з 19.01.2026 р. по 23.01.2026 р.